

PREPORUKA BR.R (98)1
KOMITETA MINISTARA DRŽAVAMA ČLANICAMA
O PORODIČNOJ MEDIJACIJI

1. Komitet ministara na osnovu člana 15b Statuta Saveta Evrope,
2. Uviđajući rastući broj porodičnih sporova, posebno onih koji nastaju kao posledica rastave ili razvoda, kao i odlučujuće posledice sporova za porodice i visok socijalni i ekonomski trošak za države;
3. Razmatrajući potrebu za obezbeđenjem zaštite najboljih interesa i dobrobiti deteta prema međunarodnim instrumentima, posebno uzimajući u obzir probleme u vezi sa starateljstvom i pristupom detetu koji nastaju kao posledica rastave ili razvoda;
4. Uzimajući u obzir razvoj metoda sporazumnog rešavanja sporova i uviđajući potrebu smanjenja sporova u interesu svih članova porodice;
5. Potvrđujući posebne karakteristike porodičnih sporova, odnosno:
 - činjenica da porodični sporovi uključuju osobe koje, po definiciji, imaju trajne i međusobno zavisne odnose;
 - činjenica da porodični sporovi nastaju u kontekstu snažnih emocija, koje dodatno pojačavaju;
 - činjenica da rastava i razvod utiču na sve članove porodice, posebno na decu;
6. Pozivajući se na Evropsku konvenciju o uživanju dečijih prava, posebno iz člana 13 ove Konvencije, koji se odnosi na upotrebu medijacije ili drugih postupaka za rešavanje sporova koji se tiču dece;
7. Uzimajući u obzir rezultate istraživanja o upotrebi medijacije i iskustva u ovoj oblasti u nekoliko država, koji pokazuju da korišćenje porodične medijacije može doprineti:
 - unapređenju komunikacije između članova porodice;
 - smanjivanju konflikata između stranaka u sporu;
 - prijateljskom poravnanju;
 - kontinuitetu ličnih kontakata između roditelja i dece;

- smanjivanju socijalnih i ekonomskih troškova rastave i razvoda za same stranke i za države;
 - smanjivanju vremena koje inače zahteva rešavanje spora;
8. Naglašavajući rastuću internacionalizaciju porodičnih odnosa i specifičnost problema koji nastaju u vezi s ovom pojavom;
 9. Uviđajući da mnoge države razmatraju uvođenje porodične medijacije;
 10. Uvereni da postoji potreba za širom upotrebom porodične medijacije, procesa u kome treća strana, medijator, nepristrasan i neutralan, pomaže samim strankama da pregovaraju o spornim pitanjima i postignu njihove zajedničke sporazume;
 11. Preporučuje vladama država članica:
 - da uvedu ili unaprede porodičnu medijaciju ili, gde je to potrebno, ojačaju već postojeću porodičnu medijaciju;
 - da preduzmu ili pojačaju sve mere koje smatraju potrebnim za primenu sledećih načela za unapređenje i korišćenje porodične medijacije kao odgovarajućeg načina rešavanja porodičnih sporova.

Načela porodične medijacije

I Domašaj medijacije

- a. Porodična medijacija se može primeniti na sve sporove između članova iste porodice, koji su bilo u krvnom bilo u tazbinskom srodstvu, kao i na one koji žive ili su živeli u porodičnim odnosima u skladu s nacionalnim pravom.
- b. U svakom slučaju, države su slobodne da odrede posebna pitanja ili slučajeve koje će pokrivati porodična medijacija.

II Organizacija medijacije

- a. Medijacija ne bi trebalo, u načelu, da bude obavezna.

- b. Države su slobodne da organizuju i izvode medijaciju onako kako smatraju da treba, bilo putem javnog sektora bilo putem privatnog.
- c. Bez obzira na to kako je medijacija organizovana i kako se izvodi, države treba da obezbede posebne mehanizme kako bi osigurali postojanje:
 - postupaka za izbor, obuku i ocenu medijatora;
 - standarda koje medijatori treba da ostvaruju i održavaju.

III *Postupak medijacije*

Države treba da obezbede postojanje odgovarajućih mehanizama, koji će omogućiti da se postupak medijacije izvodi u skladu sa sledećim načelima:

- I. medijator je nepristrasan u odnosu na stranke;
- II. medijator je neutralan u odnosu na rezultat postupka medijacije;
- III. medijator poštuje stav stranaka i čuva ravnopravnost njihovih pregovaračkih pozicija;
- IV. medijator nema ovlašćenja da strankama nametne rešenje;
- V. uslovi pod kojima se izvodi medijacija moraju garantovati privatnost;
- VI. rasprave prilikom medijacije su tajne i ne mogu se kasnije iskoristiti, osim u sporazumu sa strankama ili u slučajevima koje predviđa nacionalno zakonodavstvo;
- VII. medijator u odgovarajućim slučajevima treba da informiše stranke o mogućnosti da koriste bračno savetovalište ili druge forme savetovanja kao sredstva rešavanja njihovih bračnih ili porodičnih problema;
- VIII. medijator mora posebno voditi računa o dobrobiti i najboljim interesima dece, mora podstaći roditelje da se usredsrede na potrebe dece, kao i da ih podseti na njihovu osnovnu obavezu prema dobrobiti njihove dece i na potrebu da svoju decu obaveste i da se s njima savetuju;
- IX. medijator mora da obrati pažnju na pojavu nasilja u prošlosti i da li se ono može ubuduće pojaviti među strankama, kao i na efekat koji može imati na pregovaračke pozicije stranaka. Isto tako, mora razmotriti da li je u takvim okolnostima medijacija odgovarajući postupak;
- X. medijator može da daje pravna obaveštenja ali ne sme da daje pravne savete. Strane moraju, u odgovarajućim slučajevima, da obaveste medijatora o

mogućnosti da se savetuju sa advokatom ili nekim drugim odgovarajućim profesionalcem.

IV Status sporazuma do kojih se dolazi putem medijacije

Države treba da obezbede da sporazume do kojih se dođe medijacijom potvrdi sud ili drugi nadležni organ kada to stranke zatraže, kao i da obezbede mehanizme za izvršenje tako potvrđenih sporazuma u skladu s domaćim pravom.

V Odnos između medijacije i postupaka pred sudom ili drugim nadležnim organom

- a. Države treba da uspostave autonomiju medijacije i mogućnost da se ona odvija pre, za vreme ili posle pravnih postupaka.
- b. Države treba da uspostave mehanizme koji bi:
 - I. omogućili da se pravni postupci prekinu kako bi se izvela medijacija;
 - II. obezbedili da u takvom slučaju sud ili drugi nadležni organ zadrži ovlašćenja za donošenje hitnih odluka u cilju zaštite stranaka ili njihove dece, ili njihove imovine;
 - III. obavestili sud ili drugi nadležni organ o tome da li stranke nastavljaju s medijacijom i da li su postigle sporazum.

VI Promocija medijacije i pristup medijaciji

- a. Države treba da promovišu porodične medijacije, posebno putem informativnih programa za javnost kojima bi se omogućilo bolje razumevanje ovog načina dogovorenog rešavanja sporova.
- b. Države su slobodne da uspostave metode pružanja odgovarajućih informacija o medijaciji kao alternativnom postupku rešavanja porodičnih sporova u pojedinačnim slučajevima (na primer, tako što će učiniti obaveznim susret stranaka

s medijatorom), i na ovaj način omogućće strankama da razmotre da li je za njih moguće i odgovarajuće da pristupe medijaciji spornih pitanja.

- c. Države takođe treba da preduzmu potrebne mere za omoguććavanje pristupa porodičnoj medijaciji u cilju unapređenja ovog dogovorenog načina rešavanja porodičnih sporova.

VII Ostali načini rešavanja sporova

Države mogu da ispitaju poželjnost primene, na odgovarajući način, načela iz ove preporuke koja se odnose na medijaciju i na ostale načine rešavanja sporova.

VIII Pitanja međunarodnog karaktera

- a. Države treba da razmotre uspostavljanje mehanizama za korišćenje medijacije u slučajevima s međunarodnim elementom onda kada je to odgovarajuće, posebno u svim stvarima koje se odnose na decu, a posebno onim u vezi sa starateljstvom i pristupu deci onda kada roditelji žive ili se pretpostavlja da će živeti u različitim državama.
- b. Međunarodnu medijaciju treba razmotriti kao odgovarajući postupak u cilju omoguććavanja roditeljima da organizuju ili reorganizuju starateljstvo ili pristup deci, ili da reše sporove koji nastaju iz odluka koje su donete u vezi s tim stvarima. Međutim, u slučaju nezakonitog oduzimanja ili zadržavanja deteta, međunarodnu medijaciju ne treba koristiti ako bi ona mogla dovesti do odugovlaćenja momentalnog vraćanja deteta.
- c. Sva gore navedena načela primenjiva su na međunarodnu medijaciju.
- d. Države treba u što većoj meri da unaprede saradnju između postojećih službi koje se bave porodičnom medijacijom u cilju omoguććavanja upotrebe međunarodne medijacije.

Uzimajući u obzir posebnu prirodu međunarodne medijacije, od međunarodnih medijatora treba zahtevati da prođu posebnu obuku.